פרק 1

בפרק זה 22 שאלות.
הזמן המוקצב הוא 20 דקות.

בפרק שלושה סוגי שאלות: השלמת משפטים, ניסוח מחדש והבנת הנקרא.

השלמת משפטים

בכל אחד מן המשפטים הבאים חסרה מילה או יותר. עליכם לבחור מתוך ארבע התשובות המוצעות את התשובה שתשלים את המשפט באופן **הטוב ביותר**, ולסמן את מספרה במקום המתאים בגיליון התשובות.

1. לא נוח _____ לנסוע באוטבוס לעבודה.

(1) עליי
(2) לי
(3) שלי
(4) בי

2. יש _____ בראש הדף את הכתובת ואת מספר הטלפון.

(1) לכתוב
(2) תכתוב
(3) כתיבה
(4) כתוב

3. מטיילים רבים נוסעים לראות את _____ הכלניות.

(1) פריחה
(2) הפריחה
(3) פריחת
(4) פריחתן

4. צרור המפתחות שבכיסו של יותם _____ מאוד.

(1) כבדה
(2) כבדות
(3) כבד
(4) כבדים

■ המשיכו לעמוד הבא

5. מרוב פחד לא _____ אמיר להודות שהוא שבר את החלון.

(1) העז
(2) חשש
(3) טרח
(4) ציפה

6. הדיווח על נמר משוטט באזור הפתיע אותי, _____ כבר שנים לא נראו כאן נמרים.

(1) הגם ש-
(2) אילולא
(3) שהרי
(4) אלא ש-

ניסוח מחדש

בכל שאלה נתון משפט. עליכם לבחור מתוך ארבע התשובות המוצעות את התשובה שתוכנה הוא **הדומה ביותר** למשפט הנתון, ולסמן את מספרה במקום המתאים בגיליון התשובות.

7. **בכוונת החוקרים לחזור על הניסוי.**

(1) החוקרים מחכים לתוצאות הניסוי.
(2) החוקים שינו את הניסוי בכוונה.
(3) החוקרים החליטו לבטל את הניסוי.
(4) החוקרים רוצים לערוך את הניסוי שוב.

8. **לא אסלח ליובל על מה שעשה גם אם הוא יתנצל בפניי.**

(1) יובל לא יתנצל על מה שעשה, כי הוא יודע שבכל מקרה לא אסלח לו.
(2) יובל אינו מצטער על מה שעשה, ולכן לא אוכל לסלוח לו.
(3) אפילו אם יובל יבקש ממני סליחה על מה שעשה, לא אקבל את התנצלותו.
(4) אסלח ליובל רק אם יאמר לי שהוא מתחרט על מעשיו.

9. בשל מחירי הדירות הגבוהים בישראל מרבית רוכשי הדירות נאלצים לִלְוות כסף מהבנק.

(1) רוב הישראלים צריכים הלוואה מהבנק כדי לקנות דירה, וזאת משום שהדירות יקרות מאוד.
(2) האפשרות ללוות כסף מהבנק גורמת לכך שהדירות בישראל יקרות מאוד.
(3) מרבית הישראלים לווים כסף מהבנק כשהם רוכשים דירה, אף שהם אינם חייבים לעשות זאת.
(4) מכיוון שהדירות בישראל יקרות מאוד, ישראלים רבים אינם קונים דירה.

10. כדי למנוע שְׂרֵפות, מכבי האש קוראים לתושבים שלא להדליק מדורות בימים חמים במיוחד.

(1) מכבי האש מזכירים שכדי שלא להיפגע מהאש, בימים חמים על התושבים להקפיד שהמדורות שהם מדליקים לא יהיו גדולות מדי.
(2) בימים חמים תושבים קוראים למכבי האש לכבות את המדורות כדי למנוע מהן לגרום לשרפות.
(3) בימים חמים מכבי האש נקראים לכבות הרבה מאוד שרפות שנגרמות ממדורות שהתושבים מדליקים.
(4) מכבי האש מבקשים מהתושבים להימנע מהדלקת מדורות כשחם מאוד, משום שאז סכנת השרפות גדולה במיוחד.

11. רק השבוע נודע לי שהתקבלתי ללימודים.

(1) השבוע אדע אם התקבלתי ללימודים או לא.
(2) עד השבוע לא ידעתי שקיבלו אותי ללימודים.
(3) רק בעוד שבוע יודיעו לי אם מקבלים אותי ללימודים.
(4) חיכיתי שבוע עד שהודיעו לי על קבלתי ללימודים.

12. מקרב התאוריות העוסקות בשאלת היווצרות הירח, התאוריה המקובלת ביותר על החוקרים היא שהוא ניתק מכדור הארץ בעקבות פגיעה של גרם שמיים אחר.

(1) עדיין לא ידוע מה גרם לפגיעה שבעקבותיה ניתק הירח מכדור הארץ, אבל יש כמה וכמה תאוריות בעניין זה.
(2) יש תאוריה שלפיה הירח נוצר בעקבות פגיעה של גרם שמיים אחר בכדור הארץ, אך יש גם תאוריות אחרות המסבירות כיצד נוצר הירח, והן סבירות לא פחות.
(3) התאוריה שהירח היה בעבר גרם שמיים עצמאי שהתנגש בכדור הארץ היא התאוריה המובילה בנוגע למקורו, אך יש גם תאוריות אחרות.
(4) הסברה של רוב החוקרים בנוגע להיווצרות הירח היא שגוף כלשהו פגע בכדור הארץ וגרם לחלק ממנו להינתק, וחלק זה הפך לירח.

המשיכו לעמוד הבא

הבנת הנקרא

לפניכם שני קטעים ובסוף כל אחד מהם שאלות. קראו כל קטע בעיון וענו על השאלות שאחריו.

קטע I

(1) תהליך הייצור של רוב המוצרים מסובך, והוא כולל שלבים רבים. הדבר נכון גם בנוגע למוצרים פשוטים מאוד, כמו עפרונות. עיפרון הוא בסך הכול מקל עץ שבתוכו מוט דק מחומר הקרוי גרפיט, ובאחד מקצותיו לפעמים יש מחק. עם זאת, הכנתו של כל אחד מחלקי העיפרון היא תהליך מורכב ביותר.

(5) כך, למשל, כדי להכין את מקל העץ צריך לכרות עצים ולהעביר אותם למנסרה - מפעל לעיבוד עץ - שם מייבשים אותם וחותכים אותם למקלות קטנים. כדי לעשות כל אחת מן הפעולות האלה משתמשים בכלים: כדי לכרות את העצים צריך מסורים גדולים, כדי להסיעם למנסרה צריך משאיות, כדי לייבשם במנסרה צריך תנור ענק, וכדי לחתוך אותם למקלות צריך מכונות חיתוך מיוחדות. גם את הכלים האלה צריך לייצר, והייצור של כל אחד מהם גם הוא מסובך, כמובן.

(10) אף אחד מהמעורבים בתהליך ייצור העיפרון אינו מכיר היטב את כל שלביו ואינו יודע איך בדיוק הם מתבצעים. למעשה, כל אחד מאנשים אלו מכיר מקרוב רק חלק קטן מאוד מהתהליך, ורובם אינם מודעים כלל לכך שעבודתם תורמת לייצור עפרונות. אף על פי שבדרך כלל בתהליך ייצור מעורבים אלפים רבים של אנשים, שרובם אינם מקיימים ביניהם שום תקשורת, בסופו של דבר מוצרים מיוצרים בהצלחה. דבר זה נכון לא רק בנוגע למוצרים פשוטים כמו עפרונות, אלא גם בנוגע (15) למוצרים מורכבים בהרבה, כמו מכוניות או טלפונים ניידים.

אפשר לחשוב שאם מוצרים מיוצרים בהצלחה, ממשלות אינן צריכות להתערב בתהליכי הייצור שלהם. ואולם רבים טוענים שבכל זאת חשוב שממשלות יפקחו על תהליכי ייצור במדינותיהן. זאת מפני שבעלי מפעלים רוצים להגדיל את רווחיהם, ולכן אין להם אינטרס לשלם הרבה לעובדים או להשקיע ביצירת תנאי עבודה נוחים ובטוחים. באמצעות פיקוח ממשלתי אפשר לוודא שהעובדים (20) מקבלים שכר סביר ואינם מועסקים בתנאים המסכנים את בריאותם. נוסף על כך, פיקוח ממשלתי יכול לצמצם את הפגיעה של מפעלים באיכות הסביבה: כך, למשל, הוא יכול להגביל את כמות הגזים המזהמים שמותר להם לפלוט ולוודא שאינם שופכים חומרים מסוכנים לים.

השאלות

13. בפסקה הראשונה העיפרון מוזכר כדוגמה למוצר -

(1) שיש בו חלקים רבים
(2) שאנשים מכירים אותו אך אינם יודעים איך הוא מיוצר
(3) פשוט שייצורו מסובך
(4) שמיוצר מעץ

14. "אותם" (שורה 8), כלומר את -

(1) העצים שנכרתו
(2) המסורים הגדולים
(3) תנורי הענק
(4) המקלות הקטנים

15. למי הכוונה ב"אלפים רבים של אנשים" (שורה 13)?

(1) לאנשים שמשתתפים בתהליך הייצור
(2) לאנשים שמכירים את כל השלבים בתהליך הייצור
(3) לאנשים שבודקים אם תהליך הייצור הצליח
(4) לאנשים שדואגים לכך שהמעורבים בתהליך הייצור יקיימו ביניהם תקשורת

16. מהי הטענה ש"רבים טוענים" (שורה 17)?

(1) הממשלה היא זאת שצריכה לקבוע אילו מוצרים ייַצרו במפעלים
(2) לבעלי מפעילים יש אינטרס שהממשלה תתערב בתהליכי הייצור
(3) קשה לייצר מוצרים בהצלחה בלי פיקוח של הממשלה
(4) כדאי מאוד שיהיה פיקוח ממשלתי על תהליכי ייצור

17. מה נכתב בפסקה האחרונה על שפיכת "חומרים מסוכנים לים"?

(1) זוהי פעולה שממשלות דורשות ממפעלים לבצע
(2) היא מסכנת את בריאותם של עובדים בפעלים
(3) היא גורמת לפליטת גזים מזהמים
(4) פיקוח ממשלתי על תהליכי ייצור יכול למנוע אותה

המשיכו לעמוד הבא

קטע II

(1) בתחילת המאה העשרים היו ביבשת אוסטרליה מטעים רבים של קנה סוכר - צמח שמפיקים ממנו סוכר למאכל. ואולם, בשנות השלושים של המאה העשרים פגעה במטעים **חיפושית הקנים האוסטרלית**: חיפושית קטנה האוכלת את העלים ואת השורשים של צמח קנה הסוכר. בעלי המטעים חיפשו פיתרון לבעיה, ובשנת 1935 הם החליטו להביא מאמריקה הדרומית קרפדות (5) האוכלות חרקים בתקווה שהן יאכלו את החיפושיות. ואולם, הקרפדות - שמאז נקראו **קרפדות הקנים** - התרבו במהירות עצומה, ובתוך זמן קצר נעשו למטרד בעצמן.

אוכלוסיית קרפדות הקנים באוסטרליה גדלה במהירות רבה במיוחד משום שבעלי החיים ביבשת זו כמעט שאינם טורפים אותן. הסיבה לכך היא שעל העור של הקרפדות יש רעל מסוכן. באמריקה הדרומית יש מינים של בעלי חיים שפיתחו חסינות לרעל הזה, ולכן הם יכולים לאכול את הקרפדות (10) ולא למות. לעומת זאת, באוסטרליה לא פיתחו בעלי החיים חסינות לרעל הזה, ולכן אם הם יטרפו את הקרפדות הם ימותו.

לאכזבתם של בעלי המטעים התברר שהקרפדות אומנם יכולות לאכול את החיפושיות שהזיקו למטעים, אך הן מעדיפות לטרוף חרקים אחרים. כך קרה שדווקא החיפושיות לא נפגעו מן הגידול המהיר באוכלוסיית הקרפדות. ואולם, הגידול באוכלוסייתן פגע במינים רבים אחרים של בעלי (15) חיים: הוא פגע לא רק במיני החרקים שהקרפדות מרבות לאכול, אלא גם בבעלי החיים האוכלים את אותם המזונות כמו הקרפדות. לבעלי החיים האלה נשאר מעט מזון, מפני שהקרפדות אכלו הרבה מאוד ממנו.

בשנת 1999 הכריזה ממשלת אוסטרליה על קרפדת הקנים כעל מין פולש ומזיק, המסכן את בעלי החיים באוסטרליה. כדי לעצור את התפשטות הקרפדות ברחבי יבשת אוסטרליה יזמה הממשלה (20) מבצעים ללכידתן, אך המבצעים האלה לא נחלו הצלחה מרובה. כיום האוסטרלים מסכימים כי הבאת קרפדות הקנים לאוסטרליה הזיקה ליבשת יותר מן הבעיה שהיא נועדה לפתור.

השאלות

18. מה נכתב בפסקה הראשונה על חיפושית הקנים האוסטרלית?

(1) הנטיעה של מטעי קני הסוכר באוסטרליה הזיקה לה
(2) היא חיה באוסטרליה רק עד תחילת המאה העשרים
(3) היא פוגעת בכמה חלקים של צמח קנה הסוכר
(4) היא אוכלת כמה סוגים של צמחים שמפיקים מהם סוכר

19. לפי הפְּסקה הראשונה, מדוע הובאו הקרפדות לאוסטרליה?

(1) כי האוסטרלים חשבו שהן אוהבות במיוחד את טעמו של קנה הסוכר
(2) כי באמריקה הדרומית לא נשאר להן יותר מה לאכול
(3) כי באמריקה הדרומית הן התרבו במהירות עצומה ונעשו למטרד
(4) כי בעלי המטעים האוסטרלים רצו שהן יאכלו את החיפושיות שפגעו במטעים שלהם

20. מהו הנושא של הפְּסקה השנייה?

(1) מיני בעלי חיים שעל העור שלהם יש רעל מסוכן
(2) הסיבה לגידול המהיר של אוכלוסיית הקרפדות באוסטרליה
(3) המאפיינים של בעלי החיים באמריקה הדרומית
(4) הדרכים שבהן בעלי חיים מפתחים חסינות לרעל

21. מיהם "בעלי החיים האלה" (שורה 16)?

(1) בעלי החיים שהקרפדות טורפות
(2) הקרפדות
(3) החיפושיות
(4) בעלי החיים שהקרפדות אוכלות את המזון שלהם

22. לפי הפְּסקה האחרונה, מה נכון לומר על המבצעים שיזמה ממשלת אוסטרליה?

(1) הם לא השיגו את מטרתם
(2) הם נועדו למנוע את הבאת הקרפדות לאוסטרליה
(3) במהלכם השתמשו האוסטרלים ברובים
(4) הם הזיקו יותר משהביאו תועלת

אל תהפכו את הדף עד שתקבלו הוראה לכך!

דף ריק

פרק 2

בפרק זה 22 שאלות.
הזמן המוקצב הוא 20 דקות.

בפרק שלושה סוגי שאלות: השלמת משפטים, ניסוח מחדש והבנת הנקרא.

השלמת משפטים

בכל אחד מן המשפטים הבאים חסרה מילה או יותר. עליכם לבחור מתוך ארבע התשובות המוצעות את התשובה שתשלים את המשפט באופן **הטוב ביותר**, ולסמן את מספרה במקום המתאים בגיליון התשובות.

1. לפני שנה _____ המפעל קנס לרשויות המדינה.

(1) משלם
(2) ישלם
(3) משולם
(4) שילם

---

2. למזלנו יש לנו שכנים _____: מאז לידת התינוקת שלנו הם מקפידים לשמור על השקט בשעות הערב.

(1) מתחשבים
(2) מתרגשים
(3) מזלזלים
(4) משתמעים

---

3. היא כעסה _____ כי הוא איחר לפגישה.

(1) ממנו
(2) עליו
(3) לו
(4) אותו

---

4. בזמן הפסקת החשמל כבו כל ה_____ ברחוב בבת אחת.

(1) פנסים
(2) מדכות
(3) אנשים
(4) מכוניות

■ **המשיכו לעמוד הבא**

5. קניתי שמלה חדשה _____ החתונה של אחותי.

(1) לכבוד
(2) כלפי
(3) מלְבד
(4) כאשר

---

6. דמי השכירות באזור זה _____ יחסית למערב העיר.

(1) גבוהים
(2) גבוהות
(3) גבוה
(4) גבוהה

ניסוח מחדש

בכל שאלה נתון משפט. עליכם לבחור מתוך ארבע התשובות המוצעות את התשובה שתוכנה הוא **הדומה ביותר** למשפט הנתון, ולסמן את מספרה במקום המתאים בגיליון התשובות.

7. עליך להקפיד למלא אחר הנחיות הרופא.

(1) אחרי הביקור אצל הרופא אתה חייב לנוח.
(2) אתה צריך לעשות בדיוק מה שאמר לך הרופא.
(3) כדאי שתתייעץ עם עוד רופא בנוגע למה שהרופא שלך אמר.
(4) מוטב שתקפיד לבקר אצל הרופא מדי פעם.

---

8. יואב ביקש ממיכל להחזיר לו את הספר שהשאיל לו.

(1) יואב הבטיח למיכל להחזיר לה את הספר ששאל ממנה.
(2) יואב שאל את מיכל אם היא יכולה לתת לו ספר במקום הספר שקיבלה ממנו.
(3) יואב ביקש ממיכל שתשאיל לו שוב את הספר שהשאילה לו בעבר.
(4) יואב אמר למיכל שהוא רוצה לקבל בחזרה את הספר שנתן לה בהשאלה.

2

- -

9. רוח הערב הֵפיגה את חוֹם היום.

(1) אף שנשבה רוח בלי הפוגה, עדיין הורגש החום בשעות הערב.
(2) החום שהורגש בשעות היום פחת בערב הודות לרוח שנשבה.
(3) בערב נעשה קר מאוד, כי הרוח נשבה בלי הפסקה.
(4) היום היה חם מכיוון שהרוחות המערביות הפסיקו לנשוב.

10. ספרים יחולקו עד גמר המלאי - כל הקודם זוכה!

(1) ההחלטה למי יימסרו הספרים תתקבל בהתאם לתוצאות ההגרלה.
(2) מי שכבר קיבל ספר הרוויח, מכיוון שלא נשארו עוד ספרים במלאי.
(3) מספר הספרים מוגבל, ולכן מי שכבר קיבל ספר לא יוכל לקבל עוד ספרים.
(4) הספרים יימסרו לאלה שיקדימו לבקש אותם, עד שלא יישארו עוד ספרים.

11. התנגדותה של רוסיה לצעדים שביקש האו״ם לנקוט נגד איראן הייתה אחד הגורמים שהניעו את ארה״ב לתמוך בצעדים אלו.

(1) רוסיה הייתה רק אחת מהמדינות שהתנגדו לצעדים נגד איראן שארה״ב תמכה בהם.
(2) רוסיה התנגדה לנקיטת צעדים נגד איראן בשל העובדה שארה״ב הביעה את תמיכתה בצעדים אלו.
(3) תמיכת ארה״ב בצעדים שהאו״ם ביקש לנקוט נגד איראן גרמה לרוסיה לסגת מהתנגדותה להם.
(4) ארה״ב החליטה לתמוך בהצעת האו״ם לנקוט צעדים נגד איראן בין השאר משום שרוסיה התנגדה להצעה זו.

12. הכפר אוימיאקון נחשב למקום המיושב הקר בעולם.

(1) אין בעולם שום מקום שבו קר יותר מבכפר אוימיאקון.
(2) תושבי אוימיאקון טוענים כי הכפר שלהם הוא היישוב הקר בעולם.
(3) לפי התפיסה המקובלת, היישוב הקר ביותר בעולם הוא אוימיאקון.
(4) יש מקומות יישוב, שאינם כפרים, שבהם קר יותר מבאוימיאקון.

המשיכו לעמוד הבא

הבנת הנקרא

לפניכם שני קטעים ובסוף כל אחד מהם שאלות. קראו כל קטע בעיון וענו על השאלות שאחריו.

קטע I

כיום יש חיות רבות שחיות לצד בני האדם. כמה מהן הן חיות מחמד: חיות שהאדם מגדל בעיקר כדי ליהנות מחברתן, כמו למשל חתולים. אחרות הן חיות משק: חיות שהאדם משתמש בהן, כמו למשל סוסים וחמורים שמובילים דברים ממקום למקום, או פרות ועיזים שמהחלב שלהן מכינים מזון. ואולם, בעבר היו כל החיות הללו חיות בר, כלומר הן חיו בטבע. התהליך שבו הן עברו לִחְיוֹת בקרבת האדם נקרא **בְּיוּת**, מילה שמקורה במילה "בית". תהליך זה נמשך אלפי שנים, ובמהלכו נעשו החיות מתאימות יותר ויותר לחיים לצד האדם.

הכלב הוא החיה הראשונה שעברה תהליך של ביות. כל הכלבים המוכרים לנו כיום התפתחו מחיית בר אחת - הזאב. ככל הנראה, הקשר בין האדם לזאב החל לפני זמן רב, כאשר בני האדם הפסיקו לנדוד ממקום למקום ועברו לגור בבתים קבועים בכפרים. מאחר שתושבי הכפרים נהגו לזרוק את האשפה שלהם בקרבת בתיהם, ומאחר שבאשפה היו גם שאריות מזון, זאבים שחיפשו אוכל נמשכו לשם.

הזאבים שהתקרבו לכפרים למדו במהרה שכדאי לחיות ליד בני האדם, כי כך אפשר להשיג אוכל בקלות. לאורך השנים הבין גם האדם שהוא יכול להיעזר בזאבים: למשל, בזכות השמיעה הטובה של הזאבים הם יכולים לשים לב לחיית טרף או לאדם זר המתקרבים לכפר ולהזהיר את תושביו. כשהבין האדם שהזאבים יכולים לתרום לו, הוא התחיל לטפל בהם ולהאכיל אותם.

במשך אלפים רבים של שנים חיו חלק מהזאבים לצד בני אדם. אצל אותם זאבים התפתחו תכונות שעשו אותם מתאימים יותר לצורכיהם של בני אדם, וכך הם הפכו לכלבים שאנחנו מכירים כיום. כמה מן התכונות האלה הן תכונות גופניות: פניהם של רוב הכלבים מוארכים פחות מפניהם של הזאבים, והעיניים שלהם גדולות מעיני הזאבים. הדבר גורם להם להיראות מאיימים פחות מן הזאבים. תכונות אחרות קשורות להתנהגות: הכלבים, בניגוד לאבותיהם הזאבים, ידידותיים ונוטים לשתף פעולה עם בני אדם. את ההבדל הזה אפשר לראות, למשל, אצל גורי כלבים: הם לומדים במהירות למלא הוראות של בני אדם, ואילו גורי זאבים אינם יכולים לעשות זאת.

השאלות

13. לפי הפִּסקה הראשונה, **בְּיוּת** הוא -

(1) התהליך שבו חיות בר עוברות מסביבתן הטבעית לסביבת בני האדם
(2) התהליך שבו נוצרה המילה "בית"
(3) התהליך שבו חיות משק נעשו לחיות מחמד
(4) התהליך שבו למדו בני האדם לייצר מאכלים מחלב של בעלי חיים

2

- -

14. איזה הבדל בין סוסים לחתולים מוזכר בפסקה הראשונה?

(1) לסוסים אין קשר ישיר עם האדם, ואילו לחתולים יש קשר כזה
(2) בסוסים האדם משתמש, ואילו החתולים בעיקר מספקים לו חברה
(3) החתולים היו בעבר חיות בר, ואילו והסוסים לא היו כאלה
(4) החתולים חלשים, ואילו לסוסים יש הרבה כוח

15. לפי הפִּסקה השנייה, מדוע הגיעו הזאבים לכפרים של בני אדם?

(1) כי היה להם נוח יותר להפסיק לנדוד ולעבור לגור במקום קבוע
(2) כי בני אדם רצו שהם יחיו לידם, ולכן לקחו אותם איתם אל הכפרים
(3) כי בני אדם לכלכו את המקומות שהזאבים גרו בהם
(4) כי הם רצו לאכול מהמזון שהיה בערמות האשפה שליד הבתים של בני האדם

16. לפי הפִּסקה השלישית, למה בני האדם התחילו לטפל בזאבים?

(1) כי הם הבינו שהזאבים יכולים לעזור להם
(2) כי הם הבינו שלזאבים חסר מזון
(3) כי הם רצו שהשמיעה של הזאבים תשתפר
(4) כי הם ניסו להפוך אותם לכלבים

17. "התכונות האלה" (שורה 18), כלומר התכונות ש-

(1) יש לזאבים כבר אלפים רבים של שנים
(2) מסייעות לכלבים לשתף פעולה זה עם זה
(3) הופכות את המראה של כלבים למאיים בעיני זאבים
(4) מתאימות למה שבני אדם צריכים

המשיכו לעמוד הבא

קטע II

(1) מחקרים רבים שנערכו בעבר הראו כי שהייה בסביבה ירוקה, למשל ביערות, בפארקים ובשמורות טבע תורמת לבריאות הגופנית ולבריאות הנפשית. בין השאר נמצא שהיא מסייעת למנוע מחלות לב ומחלות בדרכי הנשימה, וכן שהיא מפחיתה חרדות ועייפות ומאיצה את ההתאוששות ממחלות. עם זאת המחקרים האלה לא בדקו כמה זמן צריך לבלות בסביבה ירוקה כדי להשיג את התוצאות (5) האלה.

מחקר חדש שנערך באנגליה נועד להשיב על השאלה הזאת. היקפו של המחקר היה גדול: הוא נמשך שלוש שנים, ונבדקו בו כעשרים אלף אנשים מכל רחבי אנגליה. החוקרים בדקו כמה זמן כל אחד מהאנשים האלה מבלה בחיק הטבע בכל שבוע, ועקבו אחר מצב בריאותו של כל אחד מהם במשך כל תקופת המחקר. החוקרים גילו כי בכל עונות השנה ובכל האזורים שנבדקו, אנשים שבילו בסביבה (10) ירוקה לפחות מאה ועשרים דקות בשבוע היו בריאים יותר מאנשים שבילו בסביבה כזאת זמן קצר יותר. לא נמצא הבדל בפרק הזמן הנדרש לשם כך בין גברים לנשים, בין מבוגרים לצעירים ובין עשירים לעניים.

אם כן, על פי ממצאי המחקר חשוב לשהות בסביבה ירוקה לפחות שעתיים בשבוע. המחקר הראה כי אין זה משנה אם עושים זאת בביקור אחד בשבוע או בכמה ביקורים קצרים יותר. כמו כן, אין (15) זה משנה במה עוסקים בזמן שנמצאים בטבע: גם אנשים שניצלו את הזמן הזה לפעילות גופנית וגם אנשים שניצלו אותו למנוחה או להתבוננות בנוף דיווחו על בריאות טובה יותר מאנשים ששהו בטבע פחות משעתיים בשבוע. נראה כי השהייה בטבע עצמה היא משפיעה על הבריאות לטובה.

מעניין לציין כי רוב המשתתפים במחקר דיווחו כי הסביבה הירוקה שביקרו בה הייתה במרחק של עד שני קילומטרים מביתם. מסקנה מתבקשת היא כי חשוב להבטיח שליד אזורי מגורים יהיו (20) שטחים ירוקים. ואולם, בשנים האחרונות מבני מגורים, תעשייה ומסחר תופסים את מקומם של רבים מן השטחים הירוקים בערים ובסביבתן. ארגוני סביבה מזהירים מפני המשך המגמה הזאת, והם קוראים לשמור על השטחים הירוקים שנותרו כדי שגם בעתיד יוכל כל אדם ליהנות מן ההשפעה המיטיבה של שעתיים בשבוע בחיק הטבע.

השאלות

18. בפסקה הראשונה, במקום המילים "להשיג את התוצאות האלה" אפשר לכתוב -

(1) להקים פארקים ושמורות טבע
(2) לבלות בסביבה ירוקה
(3) לערוך מחקרים
(4) לשפר את הבריאות

2

19. מה **לא** נכתב בפסקה השנייה כדי להראות שהיקפו של המחקר החדש היה גדול?

(1) שהמחקר נמשך זמן רב
(2) שבמחקר השתתפו אנשים רבים
(3) שהאנשים שהשתתפו במחקר נשאלו שאלות רבות
(4) שבמחקר השתתפו אנשים מאזורים רבים באנגליה

20. לפי הפִּסקה השנייה, מה בדקו החוקרים?

(1) כיצד השהייה בחיק הטבע משפיעה על מצב הרוח של המשתתפים במחקר
(2) למה המשתתפים במחקר מבלים בסביבה ירוקה, ועם מה הם מבלים שם
(3) כמה זמן בשבוע המשתתפים במחקר שוהים בסביבה ירוקה, ועד כמה הם בריאים
(4) אם המשתתפים במחקר חושבים שהשהייה בטבע מועילה לבריאות

21. בשורה 15 התבננות בנוף מוזכרת כדוגמה ל -

(1) פעילות שנמשכת זמן קצר יותר מפעילות גופנית
(2) פעיולת שמועילה לבריאות יותר ממנוחה
(3) פעילות שעושים בזמן שנמצאים בטבע
(4) פעילות שחשוב לעשות בכל שבוע

22. לפי הפִּסקה האחרונה, רוב המשתתפים במחקר החדש סיפרו -

(1) שהם מבקרים בסביבה ירוקה הקרובה למדי לבתיהם
(2) שאין בקרבת מקום מגוריהם הרבה שטחים ירוקים
(3) שהם לא אוהבים לבקר במקומות המרוחקים מבתיהם
(4) שהם מעדיפים לגור באיזור שיש בו הרבה שטחים ירוקים

אל תהפכו את הדף עד שתקבלו הוראה לכך!

דף ריק

פרק 3

בפרק זה 22 שאלות.
הזמן המוקצב הוא 20 דקות.

בפרק שלושה סוגי שאלות: השלמת משפטים, ניסוח מחדש והבנת הנקרא.

השלמת משפטים

בכל אחד מן המשפטים הבאים חסרה מילה או יותר. עליכם לבחור מתוך ארבע התשובות המוצעות את התשובה שתשלים את המשפט באופן **הטוב ביותר**, ולסמן את מספרה במקום המתאים בגיליון התשובות.

1. ביקשתי מאחי לעזור לי לסדר את החדר, והוא _____ מייד.

(1) הסתכם
(2) הסכים
(3) סיכם
(4) הוסכם

2. אתה בטוח שהשכן שלך חו"ל? _____ לי שראיתי אותו ברחוב.

(1) נדמה
(2) יוצא
(3) מתקבל
(4) עולה

3. יעל חששה שענת תכעס _____ אם תאחר לפגישה שלהן.

(1) כלפיה
(2) אותה
(3) עליה
(4) עימה

4. הילדה התקשתה _____ את נעליה בעצמה.

(1) להרגיל
(2) למלא
(3) להוליך
(4) לשרוך

המשיכו לעמוד הבא

5. היונה נכנסה הביתה _____ שלא סגרת את החלון במטבח.

(1) אפילו
(2) כדי
(3) מפני
(4) כפי

---

6. קניתי להוריי שי נאה _____ יום הנישואין השלושים שלהם.

(1) על גבי
(2) מטעם
(3) אל עבר
(4) לרגל

ניסוח מחדש

בכל שאלה נתון משפט. עליכם לבחור מתוך ארבע התשובות המוצעות את התשובה שתוכנה הוא **הדומה ביותר** למשפט הנתון, ולסמן את מספרה במקום המתאים בגיליון התשובות.

7. כשם שהספורטאי רוצה לנצח בתחרות, כך הפוליטיקאי רוצה לנצח בבחירות.

(1) הספורטאי רוצה לנצח בתחרות יותר מכפי שהפוליטיקאי רוצה לנצח בבחירות.
(2) הפוליטיקאי רוצה לנצח בבחירות כמו שהספורטאי רוצה לנצח בתחרות.
(3) הפוליטיקאי רוצה לנצח את הספורטאי בבחירות וגם בתחרות.
(4) הספורטאי רוצה לנצח את הפוליטיקאי בתחרות ולא בבחירות.

---

8. אם אתה רוצה להצליח בבחינה, התחל להתכונן עוד היום.

(1) כדי להצליח בבחינה תצטרך להתחיל להתכונן כבר היום.
(2) יום אחד של הכנה אמור להספיק לך כדי להצליח בבחינה.
(3) אי אפשר להצליח בבחינה בלי להתכונן לקראתה יום אחד לפחות.
(4) מאחר שהבחינה מחר, נשאר לך רק יום אחד להתכונן.

---

9. המאפיות העלו את מחיר הלחם במידה ניכרת.

(1) עלות הייצור של הלחם במאפיות גבוהה משהייתה.
(2) המאפיות משלמות ביוקר על החלטתן להעלות את מחיר הלחם.
(3) הלחם שנמכר במאפיות יקר יותר ממאפים אחרים שנמכרים בהן.
(4) הלחם שהמאפיות מוכרות יקר הרבה יותר משהיה בעבר.

---

10. אוכלוסיית הדגים באגם הידלדלה בשל הדיג המופרז.

(1) כדאי לדוג באגם הרבה, כדי שיהיו בו פחות דגים.
(2) אנשים דגו באגם יותר מדי, ולכן נשארו בו פחות דגים מבעבר.
(3) מכיוון שהאגם משמש לדיג, חשוב שלא יתמעטו בו הדגים.
(4) אין באגם דגים רבים מספיק כדי שיהיה אפשר לדוג בו.

---

11. לא לשווא עמלו הנגנים על ההכנות לקונצרט - נגינתם זכתה לתשבחות נלהבות הן מצד הקהל והן מצד המבקרים.

(1) הנגנים השקיעו מאמצים רבים כדי שהקונצרט ימצא חן לא רק בעיני הקהל, אלא גם בעיני המבקרים.
(2) תגובותיהם הנלהבות של הקהל ושל המבקרים הוכיחו שהכנותיהם של הנגנים השיגו את התוצאות הרצויות.
(3) בעבר הנגנים מצאו חן בעיני הקהל והמבקרים, ולכן הפעם הם עבדו קשה במיוחד לקראת הקונצרט.
(4) הקהל שביקר בקונצרט שיבח אותו בהתלהבות, אף על פי שהנגנים לא השלימו את ההכנות לקראתו.

---

12. מסתמן שלא אחלים עד יום רביעי, ואיאלץ לוותר על הטיול בצפון שיתקיים ביום זה.

(1) כנראה לא אוכל לנסוע לטיול בצפון ביום רביעי בשל מחלתי.
(2) אם לא אחלים עד יום רביעי, הטיול בצפון יבוטל.
(3) ייתכן שלא אצא לטיול בצפון ביום רביעי אפילו אם כבר לא אהיה חולה.
(4) אם אצא לטיול ביום רביעי, סביר להניח שבריאותי תיפגע.

המשיכו לעמוד הבא

הבנת הנקרא

לפניכם שני קטעים ובסוף כל אחד מהם שאלות. קראו כל קטע בעיון וענו על השאלות שאחריו.

קטע I

צבֵּי הים הם קרובי משפחה של צבי היבשה, אך שלא כמו צבי היבשה הם מותאמים לחיים במים. גופם של צבי הים שטוח יותר מגופם של צבי היבשה, ורגליהם דומות לסניפרים של דגים: הן שטוחות וחסרות אצבעות. מבנה הגוף הזה מקל על צבי הים לשחות במים ולצלול בהם, אבל בגללו הם לא יכולים להכניס את הרגליים לתוך השריון, דבר שאחיהם החיים ביבשה עושים בקלות.

לצד ההבלים בין צבי הים לצבי היבשה, יש להם גם הרבה תכונות משותפות. תכונה חשובה שצבי ים חולקים עם צבי יבשה היא שיש להם ריאות והם נושמים באמצעותן אוויר - כמו בני אדם ויצורים אחרים החיים על היבשה. בכך צבי הים שונים מדגים ומיצורים אחרים החיים במים, שיש להם זימים: איברים המאפשרים להם לנשום בלי לצאת מהמים. מכיוון שצבי הים צריכים לנשום אוויר, הם עולים מדי פעם אל פני המים ומוציאים את ראשם החוצה. ואולם, שלא כיצורים החיים ביבשה, צבי הים יכולים לחיות גם אם הם נושמים רק לעיתים רחוקות, ולכן הם יכולים להישאר זמן רב מתחת לפני המים. כמה זמן? התשובה תלויה בעיקר בטמפרטורת המים וברמת הפעילות של הצב. אם המים קרים, הצב יכול לישון בקרקעית הים עד עשר שעות רצופות. אם המים חמים והצב עוסק בפעילות המצריכה מאמץ, כמו שחייה מהירה או אכילת צמחים על קרקעית הים, הוא צריך לנשום בכל כמה דקות.

צבי הים אומנם חיים בעיקר במים, אבל תהליך חשוב בחייהם מתרחש דווקא על היבשה. פעם בשנה צבות הים עולות להטיל ביצים שבעתיד יצאו מהן הצאצאים, הצבים הקטנים. כל אחת מהצבות חופרת בור עמוק ומטילה בו כמה עשרות ביצים. לאחר מכן היא מכסה את הבור וחוזרת אל הים, ולעולם אינה פוגשת את צאצאיה. רק לאחר חודשיים הצבים והצבות הקטנים בוקעים מן הביצים, יוצאים מן הבור וזוחלים אל הים. כעבור עשרים שנה, לאחר שצבות הים הקטנות מתבגרות, הן חוזרות להטיל ביצים באותו חוף שבו הן עצמן בקעו.

השאלות

13. לפי הפִּסקה הראשונה, מה **לא נכון** לומר על רגליהם של צבי הים?

(1) הן נכנסות לתוך השריון בקלות
(2) הן דומות לסניפרים של דגים
(3) הן עוזרות להם לשחות במים
(4) אין בהן אצבעות

14. מהי "התכונה החשובה" המוזכרת בשורה 5?

(1) הנשימה באמצעות ריאות
(2) הדמיון לצבי היבשה
(3) השימוש בזימים
(4) החיים המשותפים לצד צבי היבשה

---

15. לפי הפִּסקה השנייה, מה יכול לעזור לצב להישאר זמן רב מתחת לפני המים?

(1) שחייה מהירה
(2) אכילת צמחים על קרקעית הים
(3) הימצאות במים חמים
(4) הימצאות במצב מנוחה

---

16. לפי הפִּסקה האחרונה, מה קורה חודשיים לאחר הטלת הביצים?

(1) הצאצאים מכסים את הבור שממנו יצאו
(2) הצאצאים פוגשים את אימא שלהם
(3) הצאצאים מתקדמים אל הים
(4) הצאצאים עצמם מטילים ביצים

---

17. לפי הפִּסקה האחרונה, לאחר שצבות הים הקטנות מתבגרות, הן מטילות ביצים במקום שבו -

(1) הן עצמן יצאו מהביצה
(2) הן חיו בעשרים השנה האחרונות
(3) אין צבים אחרים
(4) קל לעלות מן הים אל היבשה

המשיכו לעמוד הבא

קטע II

(1) בראשית המאה העשרים נקבעו בערים רבות בארצות הברית תקנות גזעניות, שנועדו להפריד בין אנשים שחורים לאנשים לבנים. אחת מהערים האלה הייתה מונטגומרי, שבה נקבעו תקנות הנוגעות לישיבה באוטובוסים ולפיהן נוסעים לבנים יֵשבו בחלקו הקדמי של האוטובוס, ונוסעים שחורים - בחלקו האחורי בלבד. פעמים רבות, כשחלקו הקדמי של האוטובוס מתמלא, היו נהגי האוטובוס אף (5) דורשים מהנוסעים היושבים בחלק האחורי לפנות את מקומם לנוסעים לבנים העולים לאוטובוס.

באחד בדצמבר 1955, בשעות אחרי הצהריים, סיימה אישה שחורה בשם רוזה פארקס את יום עבודתה ועלתה לאוטובוס כדי לחזור לבֵּיתה. במהלך הנסיעה התמלא חלקו הקדמי של האוטובוס בנוסעים, וכשאנשים לבנים נוספים עלו לאוטובוס דרש הנהג מארבעה נוסעים שחורים, ובהם פארקס, לפנות להם את מקומם בחלק האחורי. שלושה מהנוסעים צייתו לדרישתו, אך פארקס (10) סירבה לה בתוקף. נהג האוטובוס קרא למשטרה, ופארקס נעצרה.

מעצרה של פארקס קומם רבים מתושביה השחורים של מונטגומרי. הם הכריזו חרם על חברות האוטובוסים בעיר, ופנו לבית המשפט העליון של ארצות הברית בדרישה לבטל את התקנות שמנעו מהם את החופש לבחור את מקום מושבם באוטובוס. החרם נמשך 381 יום, והסתיים רק כשבית המשפט פסק שההפרדה באוטובוסים אינה חוקית.

(15) פארקס נעשתה לאחד מהסמלים הבולטים של המאבק בהפרדה הגזעית. כעבור שנים רבות כתבה בספר האוטוביוגרפי שלה: "אנשים חושבים שלא ויתרתי על מושבי באותה נסיעת אוטובוס מפני שלא היה לי כוח לעמוד אחרי יום עבודה מאומץ. אך שלא הייתי עייפה באותו יום יותר משהייתי בכל יום אחר. עייפתי רק מלוותר." לאחר מותה, בשנת 2005, אמר הכומר ג'סי ג'קסון: "רוזה פארקס נשארה לשבת כדי שאנחנו, האנשים השחורים, נוכל להזדקף."

השאלות

18. "הערים האלה" (שורה 2) הן הערים -

(1) שהוקמו בארצות הברית בראשית המאה העשרים
(2) שנקבעו בהן תקנות גזעניות
(3) שבהן לאנשים שחורים היה מותר לשבת רק בחלק האחורי של האוטובוס
(4) שהיו סמוכות למונטגומרי

19. מה משותף לארבעת הנוסעים המוזכרים בשורה 8?

(1) ארבעתם ישבו בחלק האחורי של האוטובוס
(2) ארבעתם היו גברים
(3) ארבעתם נעצרו בידי המשטרה
(4) ארבעתם היו לבנים

20. איזה מההתרחשויות הבאות קרתה במועד המאוחר ביותר?

(1) החרם על חברות האוטובוסים במונטגומרי הסתיים
(2) המשטרה עצרה את פארקס
(3) תושבי מונטגומרי השחורים פנו לבית המשפט העליון
(4) פארקס סירבה לדרישתו של נהג האוטובוס

21. למה התכוונה פארקס בדברים שכתבה בספר האוטוביוגרפי שלה (שורות 16-18)?

(1) לכך שהתעייפה משום שהשתתפה במאבקים רבים למען זכויות האנשים השחורים
(2) לכך שהייתה עייפה במיוחד ביום שבו סירבה לפנות את מקומה באוטובוס
(3) לכך שהבינה כי רוב האנשים חושבים שסירובה לפנות את מקומה לא היה מוצדק
(4) לכך שהרגישה שאינה מוכנה להשלים עם היחס של החברה לאנשים שחורים

22. לפי דבריו של הכומר ג׳סי ג׳קסון (שורות 18-19), התנהגותה של פארקס -

(1) עודדה אנשים שחורים להכיר בערך של עצמם ולהראות זאת
(2) נועדה להראות שאנשים שחורים יכולים לבחור אם לשבת באוטובוס או לעמוד בו
(3) עודדה את האנשים השחורים בתוקפתה להתנגד לתקנות במונטגומרי
(4) נועדה לבטא את ההתנגדות שלה לעבודה המאומצת ששחורים נאלצו לעשות באותה התקופה

אל תהפכו את הדף עד שתקבלו הוראה לכך!

פרק 4

בפרק זה נתון נושא לחבור. עליכם לכתוב **12-15** שורות על נושא זה.

שים לב שהחיבור יתאים לנושא, והשתדלו לכתוב באופן מסודר ובלשון נכונה.

יש לכתוב את החיבור בעיפרון בלבד, על צידו השני של דף התשובות.

אם אתם זקוקים לטיוטה, השתמשו בצדו השני של עמוד זה (הטיוטה לא תיבדק).

הזמן המוקצב לכתיבה הוא **15** דקות.

אנא העתיקו את נושא החיבור.

נושא החיבור:

האם אתם מעדיפים חברים שדומים לכם בתכונות ובהתנהגות או חברים ששונים מכם? הסבירו.